

Voorop
in de

vergroening

Buitenpost een wereldplaats
een mondiale wandeling

DE KRUIDHOF
BOTANISCHE TUIN FRYSLAN

achtkarspelen
GEMEENTE

nördwin
COLLEGE

NME
achtkarspelen

Inhoud

Aanvraag en samenwerkingspartners	3
Aanleiding en Doelstelling	4
Projectinhoud	5
Uitwerking	6
Maatschappelijke relevantie	7
Verbeelding	8

Buitenpost een wereldplaats

Leerlingen van het voortgezet onderwijs maken een mondiale wandeling door Buitenpost en ontdekken dat ze wereldburger zijn

Deze 'Mondiale wandeling' is een samenwerkingsproject tussen overheid, onderwijs en middenstand.

Aanvrager:

Greetje Cnossen, Nordwin College Buitenpost (voorheen AOC Friesland), in samenwerking met
Ragna van Sonsbeek, coördinator Natuur- en Milieueducatie
NME-Achtkarspelen
Stationsstraat 18
9285 NH Buitenpost
info@nme-achtkarspelen.nl
www.nme-achtkarspelen.nl
06 53488873

Voorop in de vergroening

Buitenpost een wereldplaats

Projectpartners

en hun rol binnen het project:

NME-Achtkarspelen

Natuur- en Milieueducatie Achtkarspelen initieert duurzame educatieve projecten binnen de gemeente. De mondiale wandeling is door NME-Achtkarspelen geïnitieerd en georganiseerd.

Contactpersoon: Ragna van Sonsbeek

Nordwin College Buitenpost, VMBO-groen / MBO

80 leerlingen van de onderbouw en 40 leerlingen van de bovenbouw het Nordwincollege hebben deelgenomen aan de mondiale wandeling.

Contactpersoon: Greetje Cnossen

CSG Lauwerscollege Buitenpost

Het Lauwerscollege is een brede scholengemeenschap voor VMBO HAVO en VWO. Binnen het project hebben 200 brugklasleerlingen deelgenomen en 30 3-VWO-leerlingen hebben begeleid als peer-educator.

Contactpersoon: Meindert Schaaf

Participanten:

Gemeente Achtkarspelen

De gemeente Achtkarspelen is gastheer en faciliteert NME-Achtkarspelen. Achtkarspelen als millenniumgemeente richt zich op de bestrijding van malaria in Oeganda.

Botanische tuin De Kruidhof

Sinds 3 jaar wordt er op De Kruidhof wetenschappelijk onderzoek gedaan naar Artemisa Annuua, een malariamedicijn. De Kruidhof is gastheer in dit project.

Winkeliers Buitenpost

Zo'n twintig winkeliers in het centrum van Buitenpost hebben hun medewerking verleend aan dit project.

Op 'e Stal

Winkel in streekproducten en fair trade, speelt rol in voorlichting over duurzame en eerlijke handel.

Aanleiding

waarom een mondiale wandeling

Het initiatief voor de mondiale wandeling in Buitenpost ligt bij NME-Achtkarspelen, die verschillende behoeftes signaleerde.

- De eigen behoefte om via ervaringsgerichte educatieprojecten milieubewustzijn en duurzaamheid te stimuleren
- De gemeente Achtkarspelen die als 'Millenniumgemeente' lokaal initiatief met de mondiale ontwikkelingsagenda wil verbinden
- De specifieke wens van de bedrijvencontactambtenaar om onderwijs en ondernemerschap met elkaar te verbinden
- De winkeliers die graag bij een positieve actie betrokken worden
- Het voortgezet onderwijs dat de verbinding zoekt met bedrijfsleven, overheid en duurzaamheid

In alle gevallen ging het hierbij om het uitvoeren van concrete activiteiten en het behalen van resultaat. NME-Achtkarspelen is in gesprek gegaan met deze partijen, met als basis een concept voor een mondiale wandeling. Door mensen te betrekken, goed af te stemmen en regelmatig bij te schaven is het concept uitgegroeid tot een concreet project waarvan alle partijen kunnen profiteren.

Het project is gebaseerd op een reeds bestaand concept. Voor dit concept zijn de rechten gekocht en het is geheel herschreven naar bovenstaande wensen en behoeften. Hierbij is voortdurend afgestemd met alle partijen.

Dit heeft geresulteerd in een wandeltocht waarbij leerlingen hun culturele, economische, sociale, ecologische en historische banden met de rest van de wereld ontdekken. Tijdens de speurtocht wordt informatie verzameld. Terug op school verwerken de leerlingen de 'gevonden landen' op een wereldkaart.

Leerlingen ontdekken dat Buitenpost een wereldplaats is en dat zij wereldburger zijn!

Doelstelling

uitgangspunten en doelen

De Millenniumdoelstelling van de Gemeente Achtkarspelen is het uitgangspunt geweest voor het initiëren van het project.

De gemeente heeft twee speerpunten gekozen:

- Een 'verwegdoelstelling': Het bestrijden van malaria
- Een 'dichtbijdoelstelling': Duurzaamheid en eerlijke handel.

Een zeer algemene en brede doelstelling, waarbinnen alle partijen zich konden vinden, maar met verschillende accenten per partij.

Aan duurzaamheid en eerlijke handel kunnen zowel milieu-, economische als sociaal-culturele aspecten verbonden worden.

NME-Achtkarspelen, Het Nordwincollege en het Lauwerscollege zijn hiermee aan de slag gegaan en hebben hier de volgende leerdoelen uit geformuleerd:

- Leerlingen maken kennis met aspecten van eerlijke en duurzame handel: welzijn voor mens, dier en milieu;
- Leerlingen ervaren hoe groot de rol is die grondstoffen en producten uit andere landen, waaronder de Derde Wereld, in het dagelijks leven spelen;
- Leerlingen worden zich bewust van de positieve kanten van onze contacten met andere landen;
- Leerlingen worden zich bewust van het feit dat je door middel van keuzes bij de aankoop van producten invloed kunt oefenen op het milieu en de ongelijkheid

Vanuit de verschillende partijen zijn ook een aantal eisen aan het project gesteld op het gebied van inhoud en organisatie:

Vakoverstijgend, het hele jaar op terug te grijpen, strak georganiseerd, duidelijke gedragsregels, aansprekend, inspirerend, iedereen goed geïnformeerd, concreet, verdiepend...

Projectinhoud

ontwikkelde producten en programma

De volgende producten zijn ontwikkeld:

- Powerpointpresentatie over duurzaamheid en eerlijke handel
- Opdrachtenboekje voor leerlingen
- Handleiding voor docenten
- Wereldkaart voor in de klas met post-its
- Aanvullend materiaal bij de wandeling

Het programma bestaat uit de volgende onderdelen:

- Een inleiding op het gemeentehuis
- Een wandeling door het centrum van Buitenpost
- Extra aandachtspunten in Op 'e Stal en De Kruidhof
- Directe verwerking op de wereldkaart op school
- Verwerking in de lessen

Het verloop van de Mondiale wandeling: een verslag

Het is donderdagochtend 8:55. Zo'n veertig leerlingen van het Nordwincollege komen het gemeentehuis binnen. Ze worden ontvangen door de coordinator NME en mogen plaatsnemen in de raadszaal. Een beetje bleu zoeken ze een plaatsje en spelen wat met hun telefoon. Als iedereen zit begint de presentatie.

De leerlingen worden welkom geheten door de wethouder. Hij vertelt dat hij het erg belangrijk vindt dat de kinderen er zijn. Hij verwijst naar het rijke westen en de verschillen met de derde wereld. Hij vraagt wat mondiaal is. 'Eh is dat iets met een rivier?' Bijna goed! Het is een wereldwandeling en wat jullie vandaag gaan doen heeft ook te maken met de rest van de wereld.

De mevrouw van NME neemt het gesprek over. Ze legt een aantal gedragsregels en respectregels uit. Zoals dat iedereen in een raadsvergadering luistert naar wat iemand te vertellen heeft. deze regels zijn ook van belang bij de tocht straks door het dorp. Dan begint de presentatie.

Voorop in de vergroening

Buitenpost een wereldplaats

'Er wonen hier 6000 mensen in Buitenpost. Achtkarspelen is tien bij tien kilometer. Nog geen speldenprik op de wereldkaart. Toch zijn wij een wereldplaats. Neem als voorbeeld je mobiele telefoon. Iedereen heeft er één, maar weet je waar hij gemaakt is? Via 200 grondstoffen uit 20 landen, bloedmobieltjes en bende-oorlogen, komt het verhaal bij de fair-phone. Als we goed opletten wat we kopen kunnen we een verschil maken op deze wereld.'

De leerlingen vinden het erg boeiend.

Na afloop worden de leerlingen in groepjes verdeeld. Ieder groepje wordt begeleid door een leerling uit 3 VWO. Deze 'peer-educators' hebben van te voren een instructieles gehad op school. De groepjes vertrekken om de drie minuten vanaf het gemeentehuis.

In hun opdrachtenboekje staat een plattegrond, een lijst met deelnemende winkels en een twintigtal opdrachten. Aan de hand van allerlei praktische vragen, proberen ze een beeld te krijgen van de connecties die Buitenpost heeft met de rest van de wereld. De winkeliers zijn op de hoogte van de tocht en verlenen voor zover mogelijk hun medewerking.

Ze lopen door het centrum en vullen de opdrachten in. Soms kunnen ze ergens naar binnen, soms hoeven ze alleen maar in de etalage te kijken. De bakker, de kledingwinkel, de Lidl, de kerk, zelfs de parkeerplaats komt aan bod. Gelukkig zijn de vragen niet erg moeilijk en hoeft je niet veel te schrijven. Er wordt wel vaak naar je mening gevraagd. Bijvoorbeeld wat je zelf het liefst koopt of waar jij denkt dat iets vandaan komt. De leerlingen hebben mazzel want het is droog vandaag.

Bij Op é Stal spreekt de eigenaresse de leerlingen aan. Wat weten jullie van streekproducten? Weten jullie waarom ik daarvoor gekozen heb? En wat vinden jullie van fair trade? Als dank voor hun inspanning krijgt het groepje een reep fair trade chocolade. deze mogen ze eerlijk delen. wel lastig met z'n vijven.

De tijdwaarnemer houdt de tijd goed in de gaten. Na een uur moeten ze bij de laatste opdracht zijn op De Kruidhof. In deze botanische tuin leren ze nog wat meer over de millenniumdoelstelling: 'Het bestrijden van Malaria.' Hier groeit namelijk de Artemisia

Annua. Een plantje dat helpt bij het bestrijden van Malaria. Je kunt er thee van zetten. Deze thee is als medicijn bedoeld en niet echt lekker. Gelukkig is er wel een lekker kopje fair trade thee om de dorst te lessen.

Na dit bezoek gaan de leerlingen naar school. Hier zoeken ze alle opdrachten uit die op de wereldkaart moeten komen. Bijvoorbeeld; 'Waar komt katoen vandaan?' Uit welk land komt het graan voor ons brood? Zoek Turkije op en schrijf daar tulpen bij...

Ervaringen van leerlingen

'We moesten toen we in de les kwamen eerst een presentatie bekijken die gedaan werd door iemand van de gemeente, het was heel interessant. Toen dat afgelopen was moesten we een ronde lopen door het dorp dat deed ik samen met Marlies, Karin, Mitzy, en Marjan. We moesten bij winkels langs gaan en daar vragen invullen en soms vragen stellen, de winkeliers die we iets moesten vragen waren erg vriendelijk en wouden ons graag helpen. Ik ben nu zelf heel veel meer te weten gekomen over sommige dingen en over wat er allemaal in Buitenpost wel niet verkocht wordt natuurlijk, er komen zoveel dingen uit verschillende verre landen hier heen. Het was heel gezellig en het was leuk om even een keer wat anders te doen in plaats van gewoon wat in een lokaal zitten. Buitenpost is echt een wereldplaats!'

Lemke Kooistra 3VMBO GT Nordwin College

De eersteklassers van het Lauwerscollege werden tijdens de speurtocht begeleid door leerlingen uit de hogere klassen. Die samenwerking is prima verlopen en ook de begeleiders werden zich bewust van de inhoud van dit project.

'Vandaag hebben we met de eerste klassen de NME wandeling gemaakt. Dit was om ons bewust te worden van duurzaamheid en wat wij te maken hebben met de rest van de wereld. Wij zijn langs ongeveer 20 winkels gelopen en de kinderen hebben veel vragen beantwoord. Ik was begeleider en dat ging erg goed. De kinderen luisterden goed en vonden het ook erg leuk. Ook ik vond het een leerzame ervaring. Wij zijn ons wel bewust geworden van hoeveel producten er uit andere landen komen.'

Jitske van der Wijk (VWO 3) Lauwers College

Uitwerking op school

verwerking in de lessen

Bij elke opdracht staat een schoolopdracht voor de wereldkaart. Na de tocht wordt op school op de wereldkaart ingevuld met welke landen de kinderen tijdens de tocht allemaal in aanraking zijn geweest. Dit kan al gauw oplopen tot 50 landen!. Hierdoor wordt de leerlingen duidelijk dat ze vaak mondialer zijn dan ze denken.

De wereldkaart, die gaandeweg is ingevuld, heeft een vast plekje gekregen in de klas.

In de loop van het schooljaar komen regelmatig zaken aan de orde komen die verband houden met één van de onderwerpen die in het kader van de speurtocht zijn besproken. Op het Nordwincollege is de kaart gelinkt aan de lessen biologie, mens en maatschappij, economie en het landbouw-breed programma.

De wereldkaart kan dienen om bepaalde kennis in herinnering te brengen of om nieuwe informatie toe te voegen door zelf de legenda uit te breiden.

De nabespreking van de opdrachten vormt een belangrijk onderdeel. De leerkracht kan aanvullende informatie geven en door uitwisseling van informatie tussen de verschillende groepen kan discussie ontstaan. Discussie is belangrijk. De verschillende afwegingen die een rol kunnen spelen bij de keuze van producten, komen naar voren.

En verder?

De docentenhandleiding geeft, behalve achtergrondinformatie over de winkels en de gezochte grondstoffen, een aantal suggesties die in verschillende lessen gebruikt kunnen worden:

- Welke reis heeft mijn spijkerbroek gemaakt voordat hij bij mij in de kast hing?
- Welke woorden van onze taal komen uit een andere taal en hoe zijn die erin terecht gekomen? (taalles)
- Hoe is het gat in de ozonlaag ontstaan? (werkstuk)
- De weg van cacao boon tot Marsreep. (muurkrant)

- Ik begin een winkel in Buitenpost. Welke producten ga ik verkopen en hoe kan ik daarbij rekening houden met het milieuprobleem en het ongelijkheidsprobleem? (reclamefolder)
- Hoe is het om in een ander land te wonen? (interview)
- Hoe zou het leven zijn als we geen buitenlandse producten hadden? (opstel)
- Laat de leerlingen een reis bedenken die leidt langs verschillende plekken waar de leerlingen nieuwsgierig naar zijn geworden door deze mondiale speurtocht. Vul de route in op de wereldkaart. Bespreek bij ieder punt wat je daar zou willen bekijken of wat je aan de mensen daar zou willen vragen. Ontwerp een wervende reisfolder voor deze studiereis.
- Organiseer een Millenniummarkt! Naar aanleiding van de bevindingen kan een eerlijke handelsmarkt opgezet worden waarbij leerlingen goed kijken naar wat fair trade nu eigenlijk is. Ze kunnen hiervoor met winkeliers in gesprek, zelf onderzoekjes doen etc.

Naast de bewustwording van de leerlingen voor wat betreft de wereldhandel met de insteek duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord, kan ook gekeken worden met een economische pet. De focus ligt op de internationale handel en het hebben/opstarten van een eigen bedrijf/winkel.

- De leerlingen kunnen een vorm van een ondernemingsplan schrijven om duurzame producten te verkopen.
- De leerlingen kunnen meedoen met het startersspel van de KvK. Het spel is specifiek voor het VMBO en het doel is leerlingen spelenderwijs te informeren over de stappen die je moet nemen om een eigen onderneming te starten.

Maatschappelijke relevantie

wat draagt het project bij?

De wandeling heeft in oktober plaatsgevonden. Hiervoor waren meerdere motivaties:

- het paste op dat moment het best in het aanbod
- het project kon gebruikt worden als kennismaking met elkaar en met het dorp waar je naar school gaat
- de wereldkaart kan de rest van het jaar in de klas hangen om op terug te grijpen

In deze opzet is het project geslaagd. De kennismaking met elkaar en met eigen dorp was een belangrijke positieve bijkomstigheid. Hoe ga je met elkaar om in situaties waarint je min of meer wordt vrijgelaten in het centrum?

Winkeliers vonden dit ook erg spannend. Groepjes leerlingen die hun winkel inkomen worden vaak min of meer als bedreiging gezien. In dit specifieke project waren zowel de winkeliers als de leerlingen goed voorbereid en de contacten verliepen goed. Voor leerlingen een belangrijke les in sociale vaardigheden en een waardevolle ervaring voor beide partijen. Hiermee levert het project een positieve bijdrage aan het imago van de scholen.

Ook de pers pakte het project goed op. in meerdere publicaties is aandacht geschonken aan het project.

Al met al heeft het project meer opgeleverd dan verwacht. Vooral op het gebied van samenwerking, sociale vaardigheden, respect, inzicht en imago. Zowel van leerlingen naar ondernemers als andersom.

vervolg

Dit schooljaar zal in de lessen nog gebruik gemaakt worden van de wereldkaart. Volgend schooljaar zal de mondiale wandeling zeker weer op het programma staan.

Het is zeker geslaagd .Ik vind het prachtig hoe jullie de ondernemers in dit project laten meewerken . Het is voor mij een hele goede manier om ook weer nieuwe (toekomstige) doelgroepen te bereiken.

Hennie Pilat-Duhoux
www.dewouden.com/opstal

Web Afbeeldingen Maps Shopping Meer Zoekhulpmiddelen

Ongeveer 57.800 resultaten (0,41 seconden)

[Leerlingen voortgezet onderwijs maken een mondiale wandeling ...](#)
 nieuwsuitkollum.nl/.../leerlingen-voortgezet-onderwijs-maken-een-m...
BUITENPOST – Zo'n 300 leerlingen van het Nordwincollege en het Lauwerscollege in **Buitenpost** hebben afgelopen week een **Mondiale wandeling** door deze ...

[Mondiale wandeling - NME Achtkarspelen](#)
 www.nme-achtkarspelen.nl/mondiale-wandeling-2012-2013
Mondiale wandeling. Periode: najaar. Tijd: 1,5 uur speurtocht + tijd in de klas. Plaats: **Buitenpost**. Startplaats: gemeentehuis Achtkarspelen: Stationsstraat 18, ...

[NME 8karspelen : Wethouder Antuma vertelt over mondiale ...](#)
 twicsy.com/i/LSPAvc
 5 okt. 2012 – NME Achtkarspelen's pic (@NME_8karspelen) Wethouder Antuma vertelt over **mondiale wandeling** bij project **buitenpost** een wereldplaats ...

[Leerlingen voortgezet onderwijs maken een mondiale wandeling ...](#)
 voortgezet-onderwijs.linktrailer.nl/leerlingen-voortgezet-onderwijs-m...
 12 okt. 2012 – De **wandeling**, met als titel "**Buitenpost** een wereldplaats" begon met ... in **Buitenpost** hebben afgelopen week een **Mondiale wandeling** door ...

Voorop in de vergroening

Buitenpost een wereldplaats

BLOEMENWINKEL

Ga naar binnen bij Hedera of Yucca

- Kijk in de winkel rond en bekijk de potplanten.

Kruis aan wat waar is

  - Ik vind het hier lekker ruiken
  - Ik zie planten die wij ook thuis hebben
  - Ik zie planten die bij ons buiten groeien
  - Ik zie planten die in warme landen buiten groeien
  - Ik heb planten op mijn slaapkamer
- Bekijk de snijbloemen.

Kruis aan wat waar is

  - Er zijn tulpen te koop
  - Er zijn rozen te koop
  - Tulpen zijn echt Hollandse bloemen
  - Al deze bloemen zijn in Nederland gekweekt en geplukt
  - Sommige bloemen zijn in Kenia (Afrika) gekweekt en geplukt

Wij hebben vaak bloemen in huis

Wij hebben bijna nooit bloemen in huis

Ik heb wel eens bloemen voor gekocht

(Voor wie? Naam: _____)
- Welke bloemen in deze winkel vind jij het mooist?

Soort bloem: _____ Kleur: _____

Waar komt deze bloem vandaan?
 Als de verkoopster geen klant
 aan het helpen is, kan je het haar
 vragen!

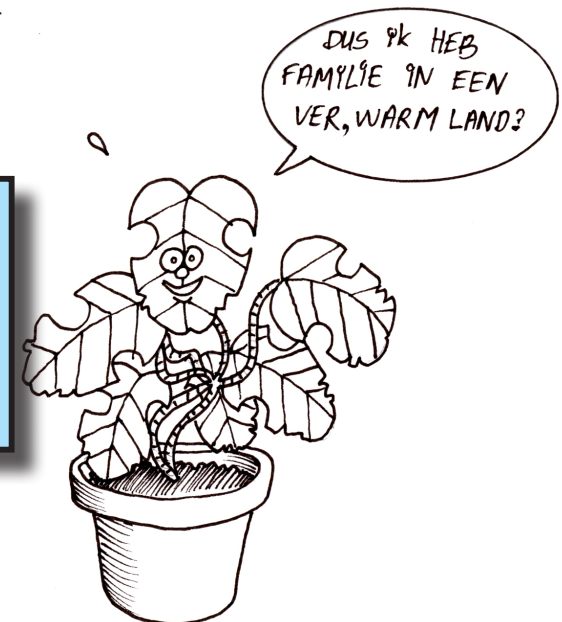
De bloem komt uit:
 _____

OP SCHOOL:

Schrijf op een geeltje

Kenia - Rozen
 of
 Turkije - Tulpen

Plak het geeltje op de juiste plaats
 op wereldkaart

Ik geloof dat er
meer mensen wonen op
de aarde.....

Verantwoording buitenpost een wereldplaats

Buitenpost, een wereldplaats

Een mondiale speurtocht door Buitenpost voor de basisvorming en de hoogste groepen van het basisonderwijs.

Opdrachtteksten winkels: Arda Oosterhoff, Eddy Wijnsma,

Tekeningen: Ronald Derkzen

Overige teksten uitwerking en aanpassingen voor Achtkarspelen:

Ragna van Sonsbeek

De mondiale speurtocht is uitgegeven door:

NME-Achtkarspelen

Stationsstraat 18

Buitenpost

Eerste uitgave september 2012

Websites:

Natuur en Milieueducatie: www.nme-achtkarspelen.nl

Nordwincollege: www.vmbogroen-buitenpost.nl

Lauwerscollege: www.lauwerscollege.nl/Buitenpost

Kruidhof : www.dekruidhof.nl

Gemeente : www.achtkarspelen.nl

Winkeliers : www.buvo.nl

Op e Stal : www.dewouden.com/opstal